

Raha-asiat koskettavat jokaista

Viisas oman talouden hoito kannattaa. Lue tästä Marttojen vinkit siihen, miten rahat saa riittämään pidemmälle. Teksti **Veera Saloheimo**

Hyvässä kunnossa oleva oma talous tuo vapautta ja riippumattomuutta. Raha-huolet stressaavat kovasti, jos pahimmillaan täytyy tinkiä perusasioista, kuten ruuasta ja lääkkeistä.

Miten talouden tasapainon voi saavuttaa? Marttaliiton neuvonnan johtaja **Teija Jerkku** toteaa, että tärkeää on suunnitelmallisuus, ennakointi ja harkinta.

– Suurin osa ihmisistä voi omilla valinnoillaan ja harkinnalla vaikuttaa taloudelliseen tilanteeseensa. Luopumalla jostakin vähemmän tärkeästä voi saada elämäänsä lisää jotakin todella haluttua. Tietynlainen suunnitelmallisuus tuo turvallisuutta ja vakautta. Ei välttämättä tarvitse olla rikas, jotta voi si säästää, Jerkku sanoo.

Hän suosittelee pohtimaan raha-asioita myös yhdessä niiden kanssa, joiden kanssa asuu ja elää.

– Kannattaa sopia rahaan liittyvät pelisäännöt asuinkumppanin kanssa, niin ei tule rahariitoja. Tämä on tarpeen varsinkin, jos tavat ovat todella erilaisia.

Jerkku myöntää, että tiukalla suunnitelmallisuudella ei ole niin suurta merkitystä, jos raha-asiat ovat valmiiksi kunnossa, rahaa riittää elämiseen ja jotain jää vähän vararahastoonkin. Sen sijaan pienituloisilla asiat ovat toisin.

– Perusturvan varassa elävä ei pysty omilla valinnoillaan vaikuttamaan samalla tavalla, kun pääsääntöisesti kaikki tulot menevät pakollisiin menoihin. Jos niiden jälkeen ei jää rahaa, siinä eivät säästövinkit auta, hän jatkaa.

Omat menot tutuiksi

Jos raha ei meinaa riittää, voi olla aika pienelle tsekkaukselle. Jos ei ole koskaan seurannut omia menojaan ja tulojaan, voisi kuukauden tai kahden ajan merkata ylös, mihin kaikkialle rahaa menee.

Yksinkertaisimmillaan menokirjan-

pidon voi toteuttaa ruutuvihkoon. Jos tykkää puuhata excel-tiedostojen kanssa, löytyy Marttaliiton sivuilta valmis pohja, jota voi alkaa täyttää. Lisäksi Takuusäätiöllä on Penno-niminen sovelus ja Penno.fi-nettisivu tätä tarkoitusta varten.

– Menokirjanpidon lisäksi voit istua alas verkkopankin tai tiliotteiden ääreen ja laittaa ylös, mitä säännöllisiä kuluja, kuten sähkölasku tai vakuutus, sinulta menee. Näiden toimien avulla omassa taloudessa tulee näkyväksi, mihin raha kuluu. Voit sitten miettiä, ovatko kulutuksen kohteet niitä, mitä itse haluatkin – vai voisiko jostakin säästää, niin jotakin muuta saisi enemmän.

Menojen kirjaamisen lisäksi toinen perusvinkki on käyttötilin lisäksi toisen tilin perustaminen haaveiden, kuten lomamatkan toteuttamiseen ja pahan päivän vararahastolle.

– Jos kaikki rahat ovat yhdellä ja samalla tilillä, voi olla vaikea hahmottaa, kuinka paljon sieltä on varaa kuluttaa pois. Säästötilille voi siis siirtää rahat, joita ei tule käyttää arkiseen elämiseen.

Häpeä raha-asioista on turhaa

Jos raha-asiat ovat päässeet pahempankin solmuun eivätkä rahat meinaa millään riittää, ei tilannetta kannata turhaan hautoa yksin pitkään. Apua on saatavilla useista eri paikoista.

Kaikissa Suomen kunnissa on saatavilla talous- ja velkaneuvontaa, jonne voi hakeutua asiakkaaksi. Lisäksi Takuusäätiö antaa matalan kynnyksen neuvontaa puhelimitse ja chatissa. Myös seurakunnista voi saada apua.

Rahasta voi olla vaikea puhua, ja ongelmia sen kanssa hävetään – turhaan.

– Monesti ajatellaan, että rahaton ihminen on mokannut ja että se on hänen oma syynsä. Ongelmissa oleva ihminen voi itsekkin mieltää näin. Eri ihmisten mahdollisuudet elämässä ovat kuitenkin erilaiset, jos esimerkiksi on

Tärkeää on suunnitelmallisuus, ennakointi ja harkinta, sanoo Teija Jerkku.

syntynyt pienituloiseen perheeseen. Kenelle tahansa voi myös sattua vastoinkäymisiä, kuten sairastuminen, vammautuminen tai työttömyys.

Jerkku toivoo, että ihmisillä olisi rohkeutta ottaa raha puheeksi läheistensä kanssa.

– Jos ystäväpiirin kanssa ollaan lähdössä ulos syömään tai leffaan, olisi hyvä jos pystyisi sanomaan, että voidaanko tehdä jotakin muuta, kun minulla ei ole rahaa. Kaikki eivät välttämättä tiedä toistensa tilanteesta, vaan olettavat, että on mahdollisuus samoihin asioihin kuin itselläkin. Kaivataan parempaa ymmärrystä toisiamme kohtaan.

– Toisaalta sekin on väärä ajatus, että pienituloisen ei saisi koskaan tehdä mitään kivaa.

Loppujen lopuksi yksilön vastuu riittää kantamaan vain tietyn mitan.

– Vaatii yleistä yhteiskunnallista keskustelua, onko toimeentuloturva riittäväällä tasolla.

– Martoilta kysytään paljon ruokaan liittyviä säästövinkkejä. Pakastevihannekset ovat sekä edullisia että nopeuttavat ruuanlaittoa, toteaa Teija Jerkku.

Muutamakin euro vararahastossa voi tuoda vähän joustoa elämän hätätilanteisiin. ●